

Facebook: Kahramanın Yeni Vadisi ve Kendilik Temsilinin Değişen Yüzü*

Ebrar Yenice Kanık

Giriş

Günümüzde 500 milyonu aşan üye sayısı ile Facebook,¹ 30 milyardan fazla fotoğraf, bağlantı ve yazınsal öge içermektedir ve yapılan son açıklamalara göre, üyeleri sitede 1 ayda 700 milyar dakika geçirmektedirler.² Bu yoğun katılım ve paylaşım, sosyal bilimcileri yakından ilgilendiren pek çok meseleye temas etmekte ve bu yönüyle Facebook literatürde de adını duyurmaya başlamaktadır. Farklı disiplinlerden araştırmacılar “Facebook olgusunu”³ çeşitli yönleriyle araştırma konusu yapmıştır. Bunlar içinde ön plana çıkan konular: Sosyal Paylaşım Ağları (SPA) ve özelde Facebook kullanımının yaygınlaşma sebepleri; kullanım şekilleri; SPA kullanımına yansıyan inanç, kültür, milliyet gibi etkenler; kullanıcıların bireysel özellikleri; SPA’ndaki kendilik temsilinin nasıl deneyimlendiği şeklindedir.⁴ Facebook kullanımıyla yakından ilişkili kendilik temsili konusu, Facebook’u konu edinen pek çok araştırmada ol-

* Bu makale, 14 Mayıs 2011’de düzenlenen Bilim ve Sanat Vakfı 22. Öğrenci Sempozyumu’nda tebliğ olarak sunulmuştur.

1 <http://www.ankaraber.com/haber/Facebook-uye-sayisi-sok-etti/54352> (18.04.2011)

2 <http://www.tempomag.com.tr/haberdetay/57326.aspx> (18.04.2011)

3 Facebook’un kullanım yaygınlığı, içerik çeşitliliği pek çok farklı disiplin açısından ona incelenebilir bir nesnel veri olma niteliği kazandırmıştır; bu anlamıyla Facebook bir olgu olarak ele alınabilir.

4 Detaylı bilgi için bkz. Toprak, A. ve diğerleri (2009).

duğu gibi analiz açısından farklı değişkenleri içermektedir. Örneğin; anonim olmayan çevrim içi ortamın⁵ temsilde etkisi (Zhao, Grasmuck ve Martin, 2008; Mehdizadeh, 2010), gerçek kimliğin sanal ortamda nasıl işlendiği (Zhao, Grasmuck ve Martin, 2008; Ekinil, 2009; Mehdizadeh, 2010), görsel öğelerin (fotoğraf, video gibi) kendilik temsilini nasıl şekillendirdiği (Zhao, Grasmuck ve Martin, 2008; Toprak ve diğer., 2009) ön plana çıkan konulardır.

Bu çalışmada Facebook’taki kendilik temsilini “görünür olma ihtiyacı” üzerinden anlamaya çalışacağım. Burada “görünür olma ihtiyacı”, kişinin kendiliğini inşa ederken, önce ilk ebeveyn ilişkilerine dayanan, sonrasında ise sosyalleşme süreciyle birlikte diğerlerinin dâhil olduğu ilişki ağı içerisinde kendisini karşısındakinin mesajlarına göre konumlandırma şeklinde bir ihtiyacın olduğu varsayımını içermektedir. Sunduğu pek çok sanal uygulama ile görünür olma ihtiyacını karşılayan Facebook’un, grup ve hayran sayfalarıyla bunu bir adım öteye taşıdığını düşünüyorum.

Çalışmanın birinci bölümünde görünür olma ihtiyacını, ikinci bölümünde bu ihtiyaçla şekillendiğini düşündüğüm grup ve hayran sayfalarındaki temsili Polat Alemdar karakteri hakkında açılmış sayfalardan hareketle özdeşim süreci açısından değerlendirmeye çalışacağım. Üçüncü bölümde ise, Polat Alemdar karakterine yönelik özdeşimi pekiştiren hayranlar tarafından deneyimlenen katarsis sürecinden bahsedeceğim. İkinci ve üçüncü bölümde bu konunun Facebook’taki yansımalarına değinmek amacıyla, Polat Alemdar hakkında Pana Film tarafından açılmış resmi hayran sayfasındaki açık içerikler ile gazete ve internet haberleri üzerinden analiz yapacağım.

5 Facebook için kullanılan “anonim olmayan” tanımı kimlik bilgilerinin yer aldığı bir sosyal paylaşım ağı olduğunu ifade etmektedir (Toprak ve diğer., 2009).

1. Aynalanma, Görünür Olma İhtiyacı ve Sosyal Paylaşım Ağları

Kohut, *Kendiliğin Çözülmesi* (2004) adlı eserinde kendilik gelişiminin iki hattından⁶ biri olan “büyüklenmeci kendiliğin” aynalanma ihtiyacından bahseder. Bu hatta ebeveynin çocuğun teşhirci gösterisine ayna olması, kendisine yönelik saygısını pekiştirerek bütünlüklü bir kendilik duyguyu sağlayacaktır (Kohut, 2004; Anlı, 2010a). Kohut’un klinik gözlemlerine de yer verdiği eserlerinde değindiği bir diğer önemli nokta ise, aynalanma ihtiyacının analiz ortamında zaman zaman analiste yönelik olarak ortaya çıktığı bulgusudur (Kohut, 2004; 2006). Bu örnek aynalanma ihtiyacının –kendiliğin inşasında önemli bir yere sahip olmasının dışında– yetişkinlik döneminde kendiliğe yönelik herhangi bir tehlike ya da müdahale durumunda devreye girdiğinden de bahsedilebilir. Bu yüzden, her türlü yeniliğe hızlı bir şekilde adapte olması beklenen günümüz insanının daha fazla aynalanmak, yani görünür olmak istediğini söyleyebiliriz. Buradan hareketle, Kohut’un aynalanma

⁶ Kohut, klasik psikanalizden farklı olarak *narsisizmi* normal gelişim sürecinin bir parçası şeklinde değerlendirmiştir. Ona göre, narsistik gelişimin ilk hattı “büyüklenmeci kendilik” deneyimlerini içerir; yani, bebek anne ya da babası tarafından kendi “eşsizliğinin, mükemmelliğinin” onaylanmasını ister. Kohut bundan “aynalanma ihtiyacı” diye bahseder. Anne ve baba döneme uygun olarak çocuğun ihtiyaçlarını aynalarsa, bu büyüklenmeci algıda meydana gelecek küçük kırılmalar sayesinde kendilik gelişimi daha gerçekçi bir algı ile gerçekleşecektir. Bu gelişimin ikinci hattı olan “idealleştirilmiş ebeveyn imagosu”nda ise, bebek kendisinde kaybettiği mükemmelliği ebeveynine atfedecek, herhangi bir tehlike ya da hayal kırıklığı anında bu idealleştirme sayesinde kendiliğini koruyabilecektir. Aynı şekilde bu hatta da ebeveyn ile ilişki, döneme uygun kırılmalarla gerçekçi bir görünüm kazanacak ve çocuk anne ile babasının mükemmel olmadığını kavrayacaktır. Onlara atfettiği değerleri bu şekilde içselleştirmeye başlayacaktır (Anlı, 2010a; 2010b).

ihtiyacı tanımlamasını, önereceğim “görünür olma ihtiyacı” kavramsallaştırmasını tarif ederken kullanmak istiyorum. Bu tabir ile işaret etmek istediğim nokta, SPA ve medyanın diğer araçlarındaki temsilin, “hız ve yenilik” çağındaki bireylerin kendilerini anlamlandırma ve tanımlama sürecinde, kökeni ilk nesne deneyimlerine dayanan bu aynalanma ihtiyacının farklı görünümleri olduğudur.

Bu ihtiyaç göz önünde bulundurulduğunda, hızla artan Facebook kullanımının, Facebook’taki temsillerin mahiyetinin, Facebook’un temsil için sunduğu imkânların ne şekilde etkili olduğunu anlamının daha kolay olacağını düşünüyorum. Burada “görünür olma ihtiyacı”na olumsuz bir anlam atfetmeden, teşhircilikten ziyade süreklilik arz eden bir ihtiyacın farklı bir biçimi olduğunu ifade etmek istiyorum.

2. Özdeşim Nesnesi Kahraman ve Görünürlük

Kendilik temsiline grup üyelikleri ve hayran sayfaları aracılığıyla bir adım öteye taşınması dikkat çekici bir noktadır. Kişinin kendi hesabındaki çeşitli paylaşımları, listesinde yer alan arkadaşları için bir temsil oluştururken, grup ve hayran sayfalarına üyelikleri de tanımadığı pek çok kişi için bu temsili “görünür” kılmaktadır. Bu noktada analiz için seçtiğim Polat Alemdar grup ve hayran sayfalarının temsil açısından karakteristik bir öneme sahip olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden, çalışmanın ikinci aşamasında Facebook’taki üye sayısı hızla artan Polat Alemdar sayfalarının⁷ kendilik temsiline etkisini inceleyeceğim.

Nurdan Gürbilek, *Kötü Çocuk Türk* (2004) adlı kitabına uzun yıllar benimsenen masum, cileli ve onurlu kahramanın bugün

⁷ <http://www.habername.com/haber/kurtlar-vadisi-polat-alemdar-memati-facebook-44739.htm> (19.04.2011)

nasıl olup da “hınca kitlenmiş delikanlı” profiline dönüştüğü sorusuyla başlıyor. Ben ele aldığım konu bağlamında bu soruyu bir adım öteye taşıyarak eklemek istiyorum: Değişen kahraman profili, Facebook’taki temsile nasıl yansır ve aslen sanal ve karikatürize bir karakter üzerinden gerçekleştirilen temsili nasıl yorumlamak gerekir?

2003 yılında başlayan *Kurtlar Vadisi* dizisi ve ardından çekilen filmler (*Kurtlar Vadisi: Irak*, 2006; *Kurtlar Vadisi: Gladio*, 2009; *Kurtlar Vadisi: Filistin*, 2010) kemikleşmiş bir hayran kitlesi oluşmuştur. Farklı televizyon kanallarında da olsa dizinin yıllardır aynı gün ve saatte yayınlanmasının bunda büyük bir etkiye sahip olduğunu düşünüyorum. Bu bir anlamda bir *Kurtlar Vadisi* geleneği oluşturmuştur. Bunun Facebook’taki yansımalarına birkaç örnekle değinmek gerekirse:

KURTLAR VADİSİ SONSUZA DEK DEVAM ETSİN... AYNI GÜN-AYNI SAAT-

Kurtlar Vadisi Kendi günü Kendi Saatinde Değil Haftanın Her Gününde Olsun.

Kurtlar vadisi var diye perşembe günü bi yere gitmeyenler

Perşembelerin kralı Kurtlar Vadisi⁸

Yukarıda da görebileceğimiz gibi dizi hayranları diziyile ilgili pek çok olayı, konuyu Facebook platformuna taşımakta ve gruplar ve hayran sayfaları aracılığıyla tartışmalara buradan devam edebilmektedir. Dizinin hayranları üzerindeki etkisi SPA’na yansıyanlarla sınırlı değildir. Bunların dışında, dizinin ilk dönem karakterlerinden Süleyman Çakır’ın (Oktay Kaynarca) ölümünün ardından kılınan ce-

8 <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=101853673358>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=139162577915>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=95075839163>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=43692501549> (14.04.2011)

naze namazı ve gazetelere verilen taziye ilanları,⁹ Ankara’da *Kurtlar Vadisi* dizisi hayranı bir mahkumun diziden etkilenecek gerçekleştirdiği firar,¹⁰ *Kurtlar Vadisi: Filistin* filminin uluslararası platformda bulunduğu yankı,¹¹ Almanya’da gösteriminin yasaklanması¹² gibi pek çok örneği vardır. *Kurtlar Vadisi* dizisi ve özelde Polat Alemdar karakterinin takipçileri üzerindeki etkisini Necati Şaşmaz *Yeni Aktüel* dergisine verdiği röportajda şu şekilde ifade etmiştir:

İnsanlar Polat’a olan sevgileri sayesinde, onun görmüş olduğu gerçekleri kendileri de görecek ve hissedecekler. Yani bizim filmde Polat üzerinden yansıttığımız halkın gönlüne yerleştikten sonra, o gücün karşısında kimse duramaz. Polat’ın gücü bu umudu gönüllere yerleştirmek, sonrası halkın gücü. Kalanını insanların içindeki o değerli güç halledecek.¹³

Yukarıdaki pasajda dikkat çeken birkaç nokta olduğunu düşünüyorum. Öncelikle, Necati Şaşmaz, Polat karakterine duyulan sevginin gerçekleri onun gibi değerlendirmeyi beraberinde getireceğini söylemektedir. Bu ifade abartılı bir yorum olmaktan ziyade, izleyici ve Polat Alemdar karakteri arasında kurulan güçlü bağa işaret etmektedir.

Burada analize katkı sağlayacağını düşündüğüm Kohut’un “idealleştirilmiş ebeveyn imagosu” kavramıyla devam etmek istiyorum. Yukarıda bahsi geçen kendilik gelişiminin ikinci hattında, be-

9 <http://www.sinemalar.com/sanatci/26685/Oktay-Kaynarca/> (18.04.2011)

10 <http://gundem.milliyet.com.tr/ankara-da-dizi-gibifirar/gundem/gundemdetay/07.03.2011/1360895/default.htm> (18.04.2011)

11 <http://www.yeniaktuel.com.tr/top123,236@2100.html> (20.04.2011)

12 <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/Show-New.aspx?id=16847560> (20.04.2011)

13 <http://www.superpoligon.com/haber/23996> (20.04.2011)

bek kendiliğın oluşumu için yüceleştireceğı bir nesneye gereksinim duyar. Olumsuz şartlara yönelik uyum kapasitesi gelişmemiş bebek için idealleştirdiğı ebeveyn –Kohut bunun çoğunlukla baba olduğunu söyler– söz konusu uyumu sağlıklı yollarla gerçekleştirme işlevi taşır (Kohut, 2004; Anlı, 2010a). Kohut (2004), yüceleştirdiğı ebeveyn sayesinde bebeğın gelişim sürecinde içsel bir bütünlük yaşayacağını belirtir. Diğer bir deyişle, ebeveynin gerçekçi konumunu anlayan bebek, dışarıda (ebeveyni üzerinde) yüceleştirdiğı değerleri içselleştirerek bütüncül bir uyum yakalar (Kohut, 2004; Anlı, 2010a).

Böyle bir uyumu yakalayamadığında ise, yetişkinlik döneminde de izdüşümlerine rastlanan ideal figür bağımlılığı yaşayacak ve kendisini yönlendirme ve onaylama kaynağını dışarıda arayacaktır (Kohut, 2004). Bu kavramsallaştırma, Freud'un sözünü ettiği ve Anna Freud'un daha da detaylandırdığı “özdeşleşme” mekanizması ile paralellik taşımaktadır (Anlı, 2010a; Freud, 2011). Özdeşleşme, ruhsal bir patolojiden bağımsız olarak egonun uyum kapasitesini geliştirir ve yetişkinlik döneminde de süreklilik gösterir (Geçtan, 2006). Polat karakterine dizi senaryosunun yüklediğı misyonun gerçek hayatta bulduğı karşılığa işaret eden Necati Şaşmaz'ın yukarıdaki açıklamasında da bulunabilecek bu idealleştirme ve özdeşleşme süreçlerinin en açıklayıcı örneklerini, Facebook'taki Polat Alemdar gruplarında yer alan paylaşımlarda görüyoruz. Burada, Polat ve kitleler arasındaki ilişki aynı sanal-gerçek düzlem birleştirilerek değerlendirilmektedir.

195.000'in üzerinde takipçisi olan Polat Alemdar'ın resmi hayran sayfasındaki örnekler bu süreçleri görmek açısından önemli olabilir. Ömer D.'nin 6 Mart 2011 tarihli paylaşımı:

ben seni çooooooooook seviyorum aynı sen gibi olma ya çalışıyorum polat alemdar.¹⁴

Burada dikkat çeken bir nokta da, Ömer D. adlı üyenin profil fotoğrafının da Polat Alemdar karakterine ait olmasıdır. Bu paylaşımında, Polat Alemdar karakteriyle kurulan özdeşimin yanı sıra, Necati Şaşmaz'ın canlandırdığı karakterin sanallığının nasıl yorumlandığını da görüyoruz. Kurulan özdeşim o kadar güçlü ki Necati Şaşmaz ve Polat Alemdar karakteri bir bütün olarak algılanmaktadır. Aynı hayran sayfasında açılan “Necati Sasmaz mi? Polat Alemdar mi?” adlı tartışma konusunun altında Mualla A.'nın “necati şaşmaz polatı canlandırırken kendinde bişeyler katıyo kısacası onlar bir bütün”¹⁵ şeklindeki paylaşımı bu duruma örnek verilebilir.

Buraya kadar aktardığım örneklerde, Nurda Gürbilek'in (2004) bahsettiğı “hunca kitlenmiş delikanlı”nın Polat Alemdar karakteriyle tekrar canlandığını ve kitleler için sanallığının görmezden gelindiğı yeni bir gerçeklik düzlemi oluşturduğunu görüyoruz. Peki daha önce “karikatürize” olarak tarif ettiğim, yani hep güçlü, dürüst, adil, cesur şeklinde temsil edilen yeni kahramanın etkisini nasıl yorumlamak gerekir?

Robert Moore ve Douglas Gillette'nin “kral”, “savaşçı”, “büyücü” ve “âşık” arketiplerini Jungcu analiz açısından değerlendirdikleri eserlerinde, erkek çocuk psikolojisinden erkek psikolojisine geçişi sağlayacak ritüellerin değersizleşmesinin ve etkisini yitirmesinin neden olduğu bir toplumsal cinsiyet karmaşasından bahsederler. Onlara göre, bu karmaşa geleneksel aile sisteminde

14 http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-va-disi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/media/set/fbx/?set=a.175371442509220.37761.151564234889941 (18.04.2011)

15 <http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=164> (19.04.2011)

cöküşe neden olur; bunun en önemli sonucu da babanın giderek silikleşen varlığıdır. Böylece erkek çocuk yetişkin erkek olma yolunda ikame işlevi görecek nesnesini yitirmiş olur. Bu yüzden, erkek olma korkusu yaşayan çocuk erkekmış gibi davranmaya başlar. Moore ve Gillette, “maço” olarak adlandıran sert erkek tiplerinin bu şekilde ortaya çıktığını iddia etmektedirler (Moore ve Gillette, 1995):

Tüm bu erkeklerin ortak bir özelliği var. Hepsi erkekmış gibi davranan küçük çocuklar. Bunu dürüstlikle yapıyorlar, çünkü hiç kimse onlara olgun bir erkekliğin nasıl olduğunu göstermedi. Onların “erkekliği”, çoğumuzun gözünden kaçan farkında olmadığımız bir erkekliğin taklidi. Bu erkeğin, kontrol edici, tehditkâr ve düşmansı davranışlarını güçlülük sayıyoruz. Gerçekte ise, bu erkek uç noktada bir kırlanlık ve zayıflık gösteriyor, yaralı çocuğun kırlanlığını dışa vuruyor.

Moore ve Gillette'nin erkek çocuk için tanımladığı bu durumun sonuçları, kız çocuklarını da etkileyecek denli geniştir. Bu tespit Kohut'un, yukarıda değindiğim idealleştirilmiş ebeveyn imagosu tanımlarıyla da paralellik göstermektedir. Teorisyenlerin farklı kavramsallaştırmalarıyla değerlendirildikleri bu durumun toplumsal sonuçlarının olduğunu düşünüyorum. Gözden düşmüş ya da yitirilmiş bir ebeveyn nasıl bir ideal nesne boşluğu yaratıyorsa, toplumsal olarak yaşanan belirsizlikler de aynı ideal nesne boşluğunu pekiştirmekte ve güçlü özdeşim bağlarına duyulan ihtiyacı artırmaktadır. Geçtan (2006), bu durumu, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra artan toplumsal değişmelerin yarattığı şaşkınlık ve anlamsızlık duygularının kişi ve gruplara duyulan aidiyet hissini güçlendirdiği şeklinde yorumlamaktadır.

Buraya kadar, Polat Alemdar karakteriyle kurulan özdeşimin gündelik hayat ve Facebook'taki temsile nasıl yansıdığı,

Polat Alemdar karakterinin özdeşim nesnesi olarak anlamı ve kurulan bu güçlü özdeşim bağının nasıl yorumlanması gerektiği üzerinde durdum. Konuyla ilişkisi bakımından önemli olduğunu düşündüğüm bir diğer nokta, kurulan özdeşimin kişiler açısından ne gibi bir işlevi olduğudur.

3. Katarsis, Kahraman Üzerinden Deneyimlenen Güç

Bilindiği gibi “katarsis”, Freud ve Breuer'in (2001) bilinçdışı hakkındaki çalışmalarına kaynaklık eden bir tedavi şeklidir ve bilinçdışına itilen olumsuz olay ve duyguların yarattığı gerilimin yeniden yaşantılanarak boşaltılması olarak tanımlanmaktadır (Davison ve Neale, 2004; Geçtan, 2006). Kastedilen, olay ya da durumun yeniden yaşanması değil, çağrışımlar aracılığıyla gerilimin yaşantılanması ve boşaltılmasıdır. Polat Alemdar karakterinin cesur, atılgan ve güçlü bir kahraman oluşunun, izleyenlerin çoğunda bastırılmış birtakım yetersizlik duygularını tekrar gündeme getirerek kurulan özdeşimle onlardan kurtulmayı, yani o gerilimi azaltmayı sağlaması, katarsisin bu karakter üzerinden nasıl yaşandığını göstermesi açısından dikkat çekicidir. Örneğin, Polat Alemdar'ın resmi hayran sayfasındaki bir fotoğrafı Fatih B.'nin yaptığı, “Helal olsun sana polat alemdar perşembe akşamını işle çekiyorum vadiyi izlerken orda çatışmış gibi hissediyorum kendimi” şeklindeki yorum,¹⁶ gündelik hayatta ortaya konamayacak bir şiddet eylemini güçlü bir kahraman aracılığıyla kişinin deneyimlemesini sağladığı için, dizideki şiddet unsurunun izleyiciler tarafından nasıl meşrulaştırıldığını göstermektedir.

Aynı sayfada Murat N.'nin “polat bu ül-

16 http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=ap_p_2373072738#!/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

kenin delikanlı sanatçısıdır diğer korkak amerikan köpekleri yalakalık yaparken polat cıvıp o şerefsiz katillere karşı filmler cevrip onların gerçek yüzünü dünyaya gösteriyor, diğerleri ise amerikan israil köpeği olup onları övüyor” yorumu,¹⁷ *Kurtlar Vadisi: Filistin* (2010) filminin bir hayran tarafından nasıl güncel bir meselenin çözümü şeklinde değerlendirildiğine örnek gösterilebilir. Benzer örneklerin sayısını artırmak mümkün. Yine aynı hayran sayfasında Polat Alemdar hakkında açılan “Türkiye’nin dik duruşuna katkısı çok büyük ne dersiniz ?”¹⁸ tartışma konusunu ve Aydın A. adlı takipçinin *Kurtlar Vadisi: Filistin* ile ilgili “filistin bir harika olmuş bu bir film den çok dünyaya meydan okuma olmuş.gökten kurban inmesini beklemeyiz masumun tek teline dünya’yı kurban ederiz....”¹⁹ şeklindeki yorumunu aynı tutum çerçevesinde değerlendirebiliriz. Bu yorumun ikinci cümlesinin Polat Alemdar karakterine ait olması da ayrıca manidardır. *Kurtlar Vadisi: Filistin*’in güncel olaylar üzerine kurgulanması, filme bir gerçeklik atfedilmesine sebep olmuş ve bu gerçeklik üzerinden bir çeşit katarsis yaşanmıştır. Yani, toplumsal infiale sebep olan Filistin meselesinin ele alınması, filmin bir kurgu olarak değerlendirilmesi yerine “bir meydan okuma, bir duruş” şeklinde görülmesine ve kurulan özdeşim aracılığıyla da bir çeşit rahatlama yaşanmasına yol açmıştır. Burada bir bireyin toplumsal bir olay karşısında yaşadığı yetersizliği sanal da olsa bir kahraman aracılığıyla aşmaya çalıştığını görüyoruz. Bu durum birbirini besleyen

17 http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=ap_p_2373072738#/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

18 <http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=200> (20.04.2011)

19 <http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=161> (20.04.2011)

sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Polat Alemdar karakteriyle kurulan özdeşim katarsisi mümkün kıldığı gibi, yaşanan içsel gerilimden kurtulma hali de aynı şekilde özdeşimi pekiştirmiştir.

Sonuç

Görünür olma ihtiyacı üzerinden ele aldığım Facebook’taki kendilik temsili, Polat Alemdar örneği ile hem toplumsal hem de bireysel yönüyle incelemeye çalıştım. Polat Alemdar karakterinin özdeşim nesnesi olmasında idealleştirme ihtiyacı ve toplumsal süreçler gibi bireysel/psikolojik süreçlerle, bu ihtiyaçları artıran ve güçlendiren bir takım belirsizlik hallerinin bir arada etkili olduğu bu inceleme de ön plana çıkan noktalar arasında sayılabilir. Bunun yanı sıra, kurulan bu özdeşim bağında katarsisin önemli bir işlevi olduğunu vurgulamaya çalıştım.

Sonuç olarak, bu çalışma bir takım sınırlılıklar barındırmakla birlikte, birbirleriyle ilişkili toplumsal ve psikolojik meselelerin kaynaklık ettiği güncel bir konunun analizine giriş mahiyetindedir.

Kaynakça

Kitap ve Makaleler

Anlı, İ. (2010a), *Psikanalitik Kuramlar*, İstanbul: Nobel Tıp.

—, (2010b), *Psikanalizde Narsisizm*, İstanbul: Nobel Tıp.

Davison, G. C. ve Neale, J. M. (2004), *Anormal Psikolojisi*, (çev. ed. İ. Dağ), Ankara: TPD.

Ekinil, B. (2009), “A New Era on the Internet: Facebook.com to Face the Facebook as a Huge Social Phenomenon”, *İletişim*, 28 (Bahar 2009): 93-114.

Freud, A. (2011), *Ben ve Savunma Mekanizmaları*, (çev. Y. Erim), İstanbul: Metis.

Freud, S. ve Breuer, J. (2001), *Histeri Üzerine Çalışmalar*, (çev. E. Kapkın), İstanbul: Payel.

Geçtan, E. (2002), *Psikanaliz ve Sonrası*, İstanbul: Metis.

Gürbilek, N. (2004), *Kötü Çocuk Türk*, İstanbul: Metis.

Kohut, H. (2004), *Kendiliğin Çözümlemesi*, (çev. C. Atbaşoğlu, B. Büyükkal, C. İşcan), İstanbul: Metis.

Kohut, H. (2006), *Kendiliğin Yeniden Yapılanması*, (çev. O. Cebeci), İstanbul: Metis.

Mehdizadeh, S. (2010), "Self-Presentation 2.0: Narcissism and Self-Esteem on Facebook", *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13 (4): 357-364.

Moore, R. ve Gilette, D. (1995), *Kral, Savasçı, Büyücü, Âsık - Olgun Erkeklik Arketipleri Yeniden Keşfediliyor*, İstanbul: Sistem.

Toprak, A. ve diğerleri (2009), *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: "görülüyorum öyleyse varım!"*, İstanbul: Kalkedon.

Zhao, S., Grasmuck, S. ve Martin, J. (2008), "Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships", *Computers in Human Behavior*, 24 (Eylül 2008): 1816-1836.

Filmler

Kurtlar Vadisi Irak (2006), yön. S. Akar, İstanbul: Pana Film.

Kurtlar Vadisi Gladio (2009), yön. S. Şentürk, İstanbul: Pana Film.

Kurtlar Vadisi Filistin (2011), yön. Z. Şaşmaz, İstanbul: Pana Film.

İnternet Sayfaları

<http://www.ankarahaber.com/haber/Facebook-uye-sayisi-sok-etti/54352>

<http://www.habername.com/haber/kurtlar-vadisi-polat-alemdar-memati-facebook-44739.htm> (19.04.2011)

<http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=101853673358>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=139162577915>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=95075839163>; <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=43692501549> (14.04.2011).

<http://www.sinemalar.com/sanatci/26685/Oktay-Kaynarca/> (18.04.2011)

[<http://www.yeniaktuel.com.tr/top123,236@2100.html> \(20.04.2011\)](http://gundem.milliyet.com.tr/ankara-dadizi-gibi-firar/gundem/gundemde-</p>
</div>
<div data-bbox=)

<http://www.hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/Show-New.aspx?id=16847560> (20.04.2011)

<http://www.superpoligon.com/haber/23996> (20.04.2011)

http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/media/set/fbx/?175371442509220.37761.151564234889941 (18.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=164> (19.04.2011)

http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=200> (20.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=161> (20.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=164> (19.04.2011)

http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

http://www.facebook.com/pages/Kurtlar-vadisi-filistin-filmi/124839377580584?sk=app_2373072738#!/photo.php?fbid=175371482509216&set=a.175371442509220.37761.151564234889941&type=1&theater (18.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=200> (20.04.2011)

<http://www.facebook.com/topic.php?uid=151564234889941&topic=161> (20.04.2011)